

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
การจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
การจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

นางสาวระพีพรรณ มีโกคา
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 1459 ส่วนอำนวยการ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา

เสนอขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 1459 ส่วนอำนวยการ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ พ.ศ.2560

การจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
การจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

นางสาวระพีพรรณ มีโกคา
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 1459 ส่วนอำนวยการ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา

เสนอขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 1459 ส่วนอำนวยการ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ พ.ศ.2560

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นางสาวระพีพรรณ มีโกลา

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ตำแหน่งเลขที่ 1459

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา

เรื่อง การจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพการจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด จะยึดแนวนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับปัจจุบัน) รวมทั้งแผนรายสาขา เฉพาะด้านต่างๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เช่น แผนพัฒนาเกษตร นโยบายโซนนิ่งภาคเกษตร แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ แผนพัฒนาอุตสาหกรรมของไทย แผนพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง สิ่งแวดล้อม (ป่าไม้ ขยะ หมอกควัน) เป็นต้น และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ได้ให้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ปัญหาความต้องการ และศักยภาพของประชาชนในพื้นที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัด ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่อง วิธีการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2552 และให้ความสำคัญกับแผนการพัฒนาระดับพื้นที่ในแต่ละระดับ ให้เชื่อมโยงกัน โดยมุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายอาศัยการบูรณาการ ระหว่างหน่วยงาน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผน ให้ความสำคัญกับแผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด โดยมีการบูรณาการทำงานระหว่างกลุ่มจังหวัด เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเติบโตระหว่างจังหวัด และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน หรือสามารถแก้ไขปัญหา ในภาพรวมของกลุ่มจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพ ทันท่วงที และตอบสนองความต้องการ

ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดได้อย่างแท้จริง และให้มีการทบทวนแผนให้มีความถูกต้อง
ทันต่อเหตุการณ์ สถานการณ์ และยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

แผนพัฒนาจังหวัด มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพ
ตอบสนองความต้องการของประชาชนและแก้ปัญหาที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งจะได้จาก
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ครอบคลุมทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง ส่วนแผนพัฒนาจังหวัดมุ่งเน้นทางด้านเศรษฐกิจ
สังคม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน
นำไปสู่การกระตุ้นให้ภาคเอกชนเกิดการลงทุน ซึ่งแผนที่ดีจะต้องมีการวิเคราะห์
สถานการณ์ด้านการพัฒนาและกำหนดแนวทางการพัฒนาอย่างชัดเจนโดยการใช้ข้อมูล
ที่เป็นปัจจุบัน ประกอบการวิเคราะห์ และเชื่อมโยงสถานการณ์ที่ผ่านมาซึ่งองค์ประกอบ
หลักประการแรก ของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด คือ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
ของจังหวัดทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และนำไปวิเคราะห์สภาพการณ์และศักยภาพ เปรียบเทียบข้อมูลที่สำคัญและชี้ให้เห็นถึง
สภาพและปัญหาของพื้นที่ เพื่อดำเนินงานจัดทำแผนตามขั้นตอนต่อไป นั่นคือ
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอก และภายใน (SWOT Analysis) หาจุดแข็ง
จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค/ภัยคุกคาม ซึ่งข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดที่ชัดเจน จะทำให้เห็น
จุดแข็ง และจุดอ่อน ที่ชัดเจนเช่นกัน

ดังนั้น จังหวัดจึงควรให้ความสำคัญกับการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน
อย่างเป็นระบบ จัดระเบียบทรัพยากรต้นทุนที่จังหวัดมี และสิ่งที่สามารถพัฒนาได้
ให้สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อสามารถพัฒนา
ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

2. บทวิเคราะห์/แนวคิด/ข้อเสนอ

จะเห็นว่าทั้งแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด จะมีทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ เนื่องจากเป็นฐานทรัพยากรเป็นต้นทุนในการ
ผลิตสินค้าและบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมถึงมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

ของประชาชนในพื้นที่ เช่น การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเพิ่มความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง สร้างถนนเส้นทางใหม่ หลีกไม่พื้นที่ที่จะต้องมีการทำลายทรัพยากรป่าไม้ในบางส่วนตามความเหมาะสมและจำเป็น การสร้างเขื่อน หรือ อ่างเก็บน้ำแห่งใหม่ เพื่อประโยชน์ทางการเกษตร หรือการอุปโภคของประชาชน ในบริเวณข้างเคียงที่ได้ใช้ประโยชน์จากน้ำ ก็เช่นกัน แม้กระทั่งการขยายตัวของเมือง ที่ทำลายทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปอย่างช้าๆ อย่างที่เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในรูปของการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศภัยธรรมชาติต่างๆ

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นหน่วยงานผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระดับภูมิภาค ซึ่งรับนโยบายการดำเนินงานของกระทรวงฯ และจังหวัดไปปฏิบัติ ถือเป็นบทบาทหน้าที่ ที่สำคัญ รวมถึงการประสานรวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด ทั้งในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งด้านวิชาการ ข้อมูลตามภารกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ที่มีความถูกต้อง เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ตามแนวทางนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวง และนโยบายผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งการดำเนินงานด้านข้อมูลจะพบปัญหาของข้อมูลที่มีรูปแบบแตกต่างกัน แหล่งที่มาของข้อมูลชนิดเดียวกันหลายแหล่ง และการจัดเก็บที่ไม่เป็นระบบ ผู้ขอรับการประเมิน จึงมีข้อเสนอ ดังนี้

1) ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน และมีความเป็นเอกภาพของข้อมูลในรูปแบบของคณะทำงาน ประกอบด้วย หน่วยงานส่วนกลางในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบภาค/เขตในพื้นที่จังหวัด และหน่วยงานส่วนภูมิภาค เช่น ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานจังหวัด สำนักงานสถิติจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับภูมิภาค เป็นต้น

คณะทำงานชุดนี้ ทำหน้าที่รวบรวม จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งข้อมูลพื้นฐานทั่วไป และข้อมูลสถานการณ์ สภาพปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัด อย่างมีรูปแบบและเป็นระบบ และนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร เพื่อกำหนดแนวทางและทิศทางในการแก้ไขปัญหา ดำเนินงานตามนโยบาย และพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

2) ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อเก็บบันทึกข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจัดทำในรูปแบบแผนที่ ข้อมูลเชิงพื้นที่ของจังหวัด ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถเข้าระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ทันที เช่น ข้อมูลสถานการณ์น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน สถานการณ์การบุกรุกพื้นที่ป่า สถานการณ์ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เป็นต้น

3) การเพิ่มประสิทธิภาพจัดการทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด คณะทำงานจัดทำฐานข้อมูลที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องมีการแบ่งงาน และมอบหมายภารกิจในการจัดทำข้อมูลตามศักยภาพ และภารกิจของตนเอง คือ

3.1) ฝ่ายข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ รับผิดชอบโดย โครงการชลประทานจังหวัด สำนักงานชลประทานเขต สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ส่วนทรัพยากรน้ำ รับผิดชอบหลัก) มีหน้าที่จัดทำระบบและแผนที่ทรัพยากรน้ำ เชื่อมโยงระดับจังหวัด

3.2) ฝ่ายข้อมูลด้านทรัพยากรป่าไม้ ดิน และธรณี รับผิดชอบโดย สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เขต/จังหวัด ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรณีเขต สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ส่วนทรัพยากรธรรมชาติรับผิดชอบหลัก) ทำหน้าที่จัดทำระบบ และแผนที่ทรัพยากรป่าไม้ เชื่อมโยงในระดับจังหวัด

3.3) ฝ่ายข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบโดย สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด เทศบาลนครในกลุ่มจังหวัด

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ส่วนสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบหลัก) มีหน้าที่จัดทำระบบและแผนที่สิ่งแวดล้อมเชื่อมโยงระดับจังหวัด

3.4) ที่ทำการปกครองจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด รับผิดชอบในการกำหนดช่องทางการให้ข้อมูลและรูปแบบที่หน่วยงานในสังกัดจะรวบรวมนำเสนอให้แต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบด้านต่างๆ

3.5) สำนักงานสถิติจังหวัด ในกลุ่มจังหวัด รับผิดชอบการกำหนดและออกแบบเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล ระบบการจัดเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์

3.6) สำนักงานจังหวัด และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (งานยุทธศาสตร์และสนเทศ) รับผิดชอบ การรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด การรายงานข้อมูลต่อผู้บริหาร และเผยแพร่ข้อมูล

3.7) ควรมีการกำหนดหัวระยะเวลา ความถี่ในการนำเข้าข้อมูล และการประชุมหารือร่วมกันไว้อย่างชัดเจน เช่น เดือนละ 1 ครั้ง หรือ ไตรมาสละ 1 ครั้ง เป็นต้น

4) ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลุ่มจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน รวบรวม และการจัดเก็บข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดภายในกลุ่มจังหวัด

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 จังหวัดมีคณะทำงานที่มีความชำนาญและมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน ในการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา และดำเนินงานตามนโยบายสำคัญต่างๆ

3.2 ข้อมูลมีความเป็นเอกภาพ น่าเชื่อถือ เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 มีข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ส่วนราชการ หรือภาคเอกชน ทั่วไป สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เพื่อต่อยอดการทำงานส่งเสริมเศรษฐกิจ และสังคม ตามแนวทางของหน่วยงาน/องค์กร ต่อไป

4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

4.1 จังหวัด มีระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อย 1 ระบบ

4.2 ร้อยละของข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นปัจจุบัน ร้อยละ 90

4.3 จังหวัด มีรูปแบบการรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ชัดเจน และเป็นเอกภาพ อย่างน้อย 2 ครั้ง/ปี

4.4 จังหวัด/กลุ่มจังหวัด มีศูนย์กลางในการประสาน และจัดทำข้อมูล ที่เป็นระบบ สะดวกในการประสานงาน และขอใช้ข้อมูล มากขึ้น ร้อยละ 80